

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ

1. พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา: กรณีศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
2. ประเมินผลการทดลองใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม กรณีศึกษา 2 โครงการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความมีคุณค่า ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับระดับการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหารและบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 การประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามตัวชี้วัดของโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2 โครงการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2 โครงการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยและผลการศึกษาวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
ที่ออกนอกระบบราชการ

การศึกษาเอกสาร

1. การศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นการศึกษากรอบแนวคิด หลักการ กฎหมาย พระราชบัญญัติและระเบียบเกี่ยวกับการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย

2. การศึกษาแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดย

ประชากร คือ เอกสาร หนังสือ ตำราและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ เอกสาร หนังสือ ตำราและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ผู้วิจัยคัดเลือกจากเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และความทันสมัยของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารซึ่งประกอบด้วยประเด็นการวิเคราะห์และรายการวิเคราะห์เพื่อสรุปสาระสำคัญ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ โดยการรวบรวมเอกสาร บทความทางวิชาการ ตำรา ผลงานทางวิชาการและจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญจำแนกและเรียบเรียงรายการตามแบบวิเคราะห์เอกสาร แล้วสรุปกรอบแนวคิดในการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ออกนอกระบบราชการ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการด้านการวิจัย การบริหารวิชาการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริการวิชาการ โดยมีรายละเอียดข้อค้นพบในแต่ละประเด็นของระบบการบริหารจัดการดังนี้

ด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยสรุปในภาพรวม พบว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐใช้หลักการกลางในการบริหารจัดการทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย ส่วนการบริหารวิชาการ ในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่และก่อตั้งมานาน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความพร้อมสูง และมีศักยภาพของคณาจารย์และบุคลากรมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ต้องพัฒนาบุคลากรให้มีตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิให้สูงขึ้น

ด้านการบริหารจัดการการวิจัยในแต่ละมหาวิทยาลัยมีความหลากหลายของรูปแบบในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านของโครงการการบริหารจัดการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ และ

การนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปสู่สังคมและชุมชน แต่มีลักษณะร่วมประการหนึ่งคือ การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่สังคม ทั้งในเชิงพาณิชย์ และการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย และการกำหนดโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่แตกต่างกันตามแต่ละบริบทของมหาวิทยาลัย

ด้านการบริหารการเงินและงบประมาณ ส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก เพียงแต่ต้องพัฒนาระบบการรายงานเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยให้มีความต่อเนื่องมากขึ้น

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระบบและกลไกการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร แต่ยังขาดระบบการติดตามผลการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ชัดเจน ทำให้บางแห่งยังไม่มีผลความชัดเจนของการนำผลการพัฒนาไปสู่การปรับปรุงระบบการพัฒนาบุคลากร

ด้านการบริการวิชาการ ส่วนใหญ่ทุกมหาวิทยาลัย มีผลการดำเนินงานด้านนี้ในระดับดีมาก แต่ทุกมหาวิทยาลัยมักได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ในประเด็นของการพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรและสาธารณชนให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามความต้องการของสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง

2. แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันและมาตรฐานต่าง ๆ โดยสรุป พบว่า มีประเด็น และข้อตกลงที่แตกต่างกัน และมีความหลากหลายมาก เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้โดยง่าย ได้ คัดเลือกมิติของแนวคิดด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ และ 3) สิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 สังคม (Social) ได้แก่ บุคคล และชุมชน ทั้งภายนอก และภายในองค์กร

2.2 เศรษฐกิจ (Economic) ได้แก่ รายรับ รายจ่ายและสถานะขององค์กร และชุมชน

2.3 สิ่งแวดล้อม (Environment) ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทั้งภายนอก และภายในองค์กร

ส่วนกรอบแนวทางในการวิเคราะห์ ใช้แนวทางที่ง่ายต่อการใช้งาน และผู้ใช้รูปแบบ มีความคุ้นเคยโดยคัดเลือกแนวทางของข้อตกลงสหประชาชาติ (UN Global Compact) ที่มีแนวทาง ในการพิจารณา 4 ประเด็น และ 10 ข้อตกลง โดยในประเด็นที่ 1 และที่ 2 (ด้านสิทธิมนุษยชน และแรงงาน) ได้รวมเป็น ด้านสังคม ซึ่งพิจารณาเรื่องคนเป็นหลัก ส่วนประเด็นที่ 3

เป็นเรื่องของ สิ่งแวดล้อม ซึ่งยังคงรูปแบบนี้ไว้ และ ประเด็นที่ 3 เรื่องการด้านทุจริต คอร์รัปชัน เป็น การคำนึงถึงเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญของคุณมีธรรมาภิบาลและการพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 6 มิติของความรับผิดชอบต่อสังคม

การการสัมภาษณ์

ผลการการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ออกนอกกรอบราชการเกี่ยวกับความคิดเห็นและประสบการณ์ในการนำกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ในมหาวิทยาลัย

ประชากร คือ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่ออกนอกกรอบราชการ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่ออกนอกกรอบ 7 แห่ง วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จากเกณฑ์ของการออกนอกกรอบของมหาวิทยาลัยใหม่จำนวน 7 แห่งข้างต้น จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ออกนอกกรอบต่อการนำกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ในมหาวิทยาลัยโดยผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าปรัชญาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งในการสัมภาษณ์จริงจะมีได้ติดอยู่กับกรอบหรือประเด็นการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้บริหารที่จะแสดงความคิดเห็นและคาดการณ์แนวโน้มที่เป็นไปได้ของการนำกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย

คุณภาพของเครื่องมือ

ความเที่ยงตรง (Validity) ดำเนินการหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน และนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมี เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกไว้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และทำการขออนุญาตบันทึกการสัมภาษณ์ ด้วยการจดบันทึกและ/ หรือการบันทึกเทป

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการถอดคำให้การสัมภาษณ์ทั้งหมด จัดพิมพ์และถอดเทป สรุปจำแนก จัดกลุ่มข้อความและสาระสำคัญจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารเกี่ยวกับการนำกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีตำแหน่งทางการบริหารดังนี้ อธิการบดี 1 คน รองอธิการบดี 1 คน ผู้ช่วยอธิการบดี 1 คน คณบดี 1 คน รองคณบดี 1 คน ผู้อำนวยการของสถาบัน/ สำนัก/ ศูนย์ 1 คน และหัวหน้าสำนักวิชา 1 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 71.43) ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารในปัจจุบัน คือ 5.28 ปี และมีอายุเฉลี่ย 47.14 ปี มีตำแหน่งทางวิชาการระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เท่ากัน (ร้อยละ 28.57) และมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 71.43)

2. สรุปภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต่อการนำกระบวนการความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ พบว่า กระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ควรปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น (ร้อยละ 100) ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญและจะสามารถช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกมหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่เกิดผลกระทบ ต่อความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งการแสดงจุดยืน

และแนวความคิดที่ยึดประโยชน์ของคนในชุมชน (Social) สร้างสมดุลด้านเศรษฐกิจ (Economic) และสิ่งแวดล้อม (Environment) เป็นหลัก นอกจากนี้ ควรกำหนด ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นนโยบายและระบุในแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย และมีกระบวนการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ และควรคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยไม่ขัดกับกฎระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย สู่การวินิจฉัยองค์กรต่อประเด็นปัญหาเหล่านั้น เพื่อกำหนด เป็นนโยบายขององค์กร โดยมีการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามกรอบแนวคิดของ CSR ทั้ง 3 มิติ คือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การนำไปใช้ต้องเป็นสิ่งที่ง่าย คนคุ้นเคย และ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน พร้อมทั้ง มีระบบการกำกับ ตรวจสอบติดตามและรายงานผลอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดและการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ฉบับร่าง และการวิพากษ์โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เป็นขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ฉบับร่าง ตามบริบทของมหาวิทยาลัยบูรพา โดยดำเนินการดังนี้

การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

นำมาบูรณาการตามกรอบแนวคิดที่พิจารณาเลือก และดำเนินการร่างแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี มาตรฐานของกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งผู้วิจัยเลือกมาใช้เป็นกรอบแนวคิด ในการวิเคราะห์ ร่วมกับการนำวิธีการจัดทำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการพัฒนาเพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ฉบับร่าง

แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา

(Guideline for Strategic Management in University Social Responsibility of Burapha

University) ได้พัฒนามาจากกระบวนการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การศึกษาหลักการ แนวคิดและมาตรฐานของกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบราชการ 7 แห่ง เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งแนวทางดังกล่าวมี องค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัยนำเข้า เป็นข้อมูลพื้นฐานและบริบทของมหาวิทยาลัยที่ผู้วิเคราะห์จะต้องศึกษา หรือวิจัย และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยนำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยต่อไป ซึ่ง ข้อมูลพื้นฐาน นี้ ได้แก่

1. ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นทิศทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ซึ่ง เป็นข้อมูลที่สำคัญในการใช้ประกอบการวิเคราะห์และบริหารจัดการ ให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการขององค์กร

2. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ/ ข้อบังคับ/ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้การที่จะดำเนินการ หรือบริหารจัดการองค์กรจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้

3. ข้อมูลการศึกษาความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ นิสิต ผู้รับบริการ บุคลากร ชุมชน และเครือข่ายพันธมิตรของมหาวิทยาลัย

4. ข้อมูลผลการดำเนินงานขององค์กรที่ผ่านมาในรอบ 1 – 3 ปี ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการตั้งเป้าหมายในการทำงานให้บรรลุผล

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยองค์กร (Analysis for Strategic Organization

Diagnosis)

ในขั้นตอนที่ 1 นี้ เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานจากปัจจัยนำเข้าที่ได้ทำการศึกษาและ เก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ความถึงความเป็นเหตุเป็นผล ประโยชน์ ความมีคุณค่า ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยองค์กรนี้ สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์เพื่อค้นหา ความเสี่ยงขององค์กร (Risk Identification) และการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) และ SWOT Matrix เพื่อหาประเด็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ บริบทและความท้าทายขององค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
 โดยใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญ (Setting Goals or Policies of University Social Responsibility)

จากผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 จะได้กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่มาจากการวิเคราะห์เพื่อวินิจฉัย องค์กร ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ นี้จะมีจำนวนมากซึ่งผู้วิเคราะห์จะต้องดำเนินการจัดลำดับ ความสำคัญ (Priority Setting) โดยการให้ค่าน้ำหนัก และค่าคะแนน เพื่อหาประเด็นสำคัญในการ นำไปสู่กระบวนการในขั้นตอนต่อไป

การให้ค่าน้ำหนัก สามารถกำหนดค่าน้ำหนักจาก ความสำคัญ ความจำเป็น และ ความเร่งด่วนในการดำเนินการได้ โดยทำการกำหนดความแตกต่างของค่าน้ำหนักตามผู้วิเคราะห์ ตกลงกัน

การให้คำคะแนน สามารถกำหนดค่าคะแนน จาก ความเหมาะสม ประโยชน์ ความคุ้มค่า และความเป็นไปได้ และให้คำคะแนนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้กำหนดนโยบายและบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นผู้ให้คะแนน

นำค่าน้ำหนัก และค่าคะแนนในแต่ละรายการมาคูณกัน แล้วจัดลำดับความสำคัญตามผลการวิเคราะห์ที่ได้ เพื่อเป็นข้อมูลสู่กระบวนการกำหนดนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์และพันธะสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยใน 3 ด้าน ตามองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

เมื่อได้ผลการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว ผู้วิเคราะห์จะต้องนำประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้กรอบของหลักการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านสังคมและชุมชน ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม และพิจารณาใน 2 ส่วน คือ ภายใน (Internal) อันประกอบด้วย นิติดี คณะจารย์และบุคลากร และ ภายนอก (External) องค์กร อันประกอบด้วย สังคมและชุมชนทั้งระยะใกล้และระยะไกล ดังนี้

1. ด้านสังคมและชุมชน (Social Commitments) แนวคิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านสังคมและชุมชนนี้ ให้คำนึงถึงการทำงานร่วมกับชุมชนและการนำความต้องการของสังคมและชุมชนภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มาศึกษาอย่างถ่องแท้และร่วมพัฒนากับชุมชน โดยต้องสร้างความมั่นใจว่า จะเกิดสังคมที่มีความเสมอภาค ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ คือ

1.1 สุขภาพ และสุขภาวะ (Health and Well-Being)

1.2 ความมั่นคงและความปลอดภัย (Safety and Security)

1.3 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ความเป็นส่วนตัว และความเสมอภาค (Human Rights, Privacy and Equity)

1.4 จริยธรรมและการบริหารจัดการที่ดี (Ethics and Governance)

1.5 ท้องถิ่นและชุมชน (Local and Community)

1.6 การศึกษาและการพัฒนา (Educations and Development)

2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ในการบริหารจัดการองค์กรในภาครัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นองค์กรที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาผลกำไร ดังนั้นในมิติทางด้านเศรษฐกิจ จะเป็นการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้งบประมาณและการบริหารจัดการด้านการเงินและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด เพื่อสร้างความเจริญและการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้แก่องค์กรและสังคม โดยพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage)
- 2.2 การพัฒนาความเจริญเติบโตของกิจการมหาวิทยาลัย (Producing Growth)
- 2.3 การเป็นผู้ประกอบการที่ดี (Good Employers)
- 2.4 การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรม หรือองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในองค์กร (Creative and Innovation)

2.5 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจที่ทันสมัย (Business Model)

2.6 การส่งเสริมให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย (Enterprise partners)

3. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) เพื่ออนุรักษ์และบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดี และปลูกฝังค่านิยม ความตระหนักในการธำรงรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ คือ

- 3.1 การจัดการของเสีย (Waste Management)
- 3.2 การจัดการทรัพยากรและพลังงาน (Save Resource and Energy)
- 3.3 การจัดการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ (Logistics and Transportation)
- 3.4 การออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง (Building Designs)
- 3.5 การพัฒนาความยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ (Sustaining Diversity)

โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (พันธะสัญญา) ทั้งภายในองค์กร (Internal) และภายนอกองค์กร (External)

ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนและการนำไปสู่การปฏิบัติ (Action Plan and Implementation)

เมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์และพันธะสัญญาในแต่ละด้านขององค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว ผู้กำหนดนโยบายจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การดำเนินงานตามพันธะสัญญาดังกล่าว โดยการวางแผนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าว นำไปสู่การเขียนแผนงาน โครงการและกิจกรรม เป็นการนำไปสู่การปฏิบัติ ผ่านภารกิจทั้ง 4 ด้านของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย พันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ (Output/ Outcome)

เป็นการประเมินตนเองตามรูปแบบการประเมินตนเอง ตามตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ได้มีการตกลงเป็นพันธะสัญญาไว้ในแต่ละขั้นตอน โดยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยย้อนกลับ (Feedback)

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเอง และรายงานสู่การพัฒนาคุณภาพโดยใช้กระบวนการ 2 แบบ คือ 1) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 2) การยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน ทั้งนี้ สามารถนำวิธีการหลายอย่างมาใช้ เช่น การวิเคราะห์ส่วนขาดที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จ และการสร้างคุณค่าเพิ่มต่อยอดการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

การวิพากษ์แนวทางการบริหารจัดการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อร่างแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบดูแลนโยบายอุดมศึกษาระดับชาติและ/หรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่บริหารสถาบันอุดมศึกษา
3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย และ/หรือผู้บริหารระดับคณะวิชาที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการบริหารของมหาวิทยาลัยซึ่งกำลังดำรงตำแหน่ง ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้กำลังดำเนินการอยู่
4. นักวิชาการ/กลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษาหรือการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา
5. นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม หรือ คณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) หรือองค์กรธุรกิจอื่น ๆ ที่เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในภาคธุรกิจ
6. ผู้ใช้บัณฑิต หรือผู้ประกอบการ ที่รับนิสิต นักศึกษาที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย มาปฏิบัติงานในองค์กร โดยต้องเป็นระดับผู้บริหารองค์กรที่มีแนวคิดมุ่งมั่นและวิสัยทัศน์ในการดำเนินการกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยการหาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 ไว้ใช้ และทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) เท่ากับ 0.8792 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Nunnally, 1978)

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม ปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและการให้ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ในการตอบแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามและขอสัมภาษณ์ จากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดและการนัดหมาย เพื่อการสัมภาษณ์และรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง จากการถอดคำให้การสัมภาษณ์ ทั้งหมด สรุป จำแนก จัดกลุ่มข้อความการให้สัมภาษณ์เพื่อทำการสรุปสาระสำคัญจากความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการ เชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น ว่า แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา มีมีคุณค่า ต่อการนำไปใช้ มีประโยชน์ ความเป็นไปได้เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.51$)

2. มีความเห็นว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ มีความเป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.86, SD = 0.24$) ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็น ว่ามีคุณค่า ต่อการนำไปใช้ มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและถูกต้อง ในระดับ มาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.55$) ด้านปัจจัยย้อนกลับ ($\bar{X} = 4.37, SD = 0.59$) ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.55$) และด้านผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.53, SD = 0.51$)

3. เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด ในเรื่อง องค์ประกอบของปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับทิศทางขององค์กร อันได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ($SD = 0.00$) และข้อที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันมากที่สุด คือ กระบวนการในการวินิจฉัยองค์กร ($SD = 0.75$)

4. มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

4.1 ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้แนวทางการบริหารจัดการฯ เพื่อให้ผู้ใช้ศึกษาและทำความเข้าใจกับกระบวนการ

4.2 ควรนำกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงมาใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งของ กระบวนการ

4.3 ในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรมีการกำหนดแนวทาง หรือวิธีการในการวิเคราะห์ความต้องการและความมีส่วนร่วมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.4 การนำเครื่องมือที่ได้รับความนิยมและผู้ใช้คุ้นเคยจะเป็นการช่วยให้ง่ายต่อการใช้นโยบายการบริหารจัดการฯ

4.5 ควรนำการวิเคราะห์ความเสี่ยงมาเข้าร่วมในกรณีทำการวินิจฉัยองค์กรเพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญก่อนนำไปทำการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเพื่อให้ทราบถึง

4.6 ประเด็นความเสี่ยงในแต่ละองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมแล้วค่อยนำไปหากลยุทธ์ในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข

4.7 การบูรณาการตามพันธกิจอาจไม่ครอบคลุมกลยุทธ์ที่วางแผนไว้ ควรเพิ่มด้านอื่น ๆ ไว้ในแนวทางการบริหารจัดการด้วย

การปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการ

จากการข้อเสนอแนะและผลการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยจะได้นำแนวทางการบริหารจัดการ ที่ปรับปรุงไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาคุณนิพนธ์ก่อนนำเสนอ ฉบับจริง ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแล้วนำเสนอผลการปรับปรุงต่อคณะกรรมการควบคุม

คุณนิพนธ์ก่อนนำแนวทางการบริหารจัดการ ฉบับจริงที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นฉบับจริงที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยบูรพา และทำการประเมินผล (Strategic Control and Feedback) เพื่อการประเมินผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความมีคุณค่า ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับระดับการปฏิบัติจริงของผู้บริหารและบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประชากร คือ ผู้บริหารและบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้รับการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 103 คน (Krejcie & Morgan, 1970 , p. 608)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการจัดทำรายการข้อคำถาม ให้มีความครอบคลุมขอบข่ายของกระบวนการ กลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา และ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดย หาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 ไว้ใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากการทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรของ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 15 คน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) เท่ากับ 0.7592 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Nunnally, 1978) แล้วนำไปใช้ในการสอบถามผู้บริหารและบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องและคะแนนระดับการปฏิบัติจริง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นกับระดับที่ปฏิบัติจริง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที (t -test)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 95.15) เป็นบุคลากรประเภทคณาจารย์ (ร้อยละ 55.34) อายุเฉลี่ย 35.73 ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในคณะพยาบาลศาสตร์เฉลี่ย 10.8 ปี และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 34.95)

2. ความคิดเห็นต่อความมีคุณค่า ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53, SD = 0.63$) โดยมีประเด็นที่เห็นถึงคุณค่า ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสม มากที่สุด คือ

3. ผลของการวิเคราะห์และวินิจฉัยขององค์กรของคณะฯ ทำให้ได้ความต้องการทางยุทธศาสตร์ ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.46$)

3.1 ควรมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับสู่กระบวนการนำเข้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.46$)

3.2 การนำข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบ 1-3 ปี มีความสำคัญและจำเป็นต่อการวิเคราะห์องค์กรของคณะฯ ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.62$)

4. ระดับการปฏิบัติจริง ของผู้บริหารและบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.62, SD = 0.88$) โดยมีประเด็นที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด คือ

4.1 การเขียนแผนปฏิบัติการต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.00, SD = 0.72$)

4.2 มีการศึกษา พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยซึ่งจำเป็นต่อการวิเคราะห์องค์กรของคณะฯ ($\bar{X} = 3.87, SD = 0.99$)

4.3 ประเด็นที่คณะฯปฏิบัติจริงน้อยที่สุด คือ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ควรคำนึงถึงประเด็นด้านเศรษฐกิจ (ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการภายในคณะฯ ด้วย) ($\bar{X} = 3.40, SD = 0.74$) และ ควรคำนึงถึงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ภายนอกมหาวิทยาลัยทั้งระยะใกล้และระยะไกล ($\bar{X} = 3.40, SD = 0.91$)

5. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความมีคุณค่า ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและเหมาะสม กับระดับการปฏิบัติจริง ของคณะพยาบาลศาสตร์ โดยใช้สถิติ Paired *t-test* เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent *t-test*) พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวทางการบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ตามตัวชี้วัดของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา

2 โครงการ

ประชากร คือ จำนวนตัวชี้วัดและเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยบูรพาที่ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนตัวชี้วัดและเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยบูรพาที่ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

2 โครงการ คือ โครงการบูรพาคืนเด็กโสตสู่สังคม และ โครงการตรวจมวลกระดูกให้แก่ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะกระดูกพรุน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกการประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวทางการบริหารจัดการของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยให้มีความครอบคลุมเนื้อหาและองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ประเภทของโครงการ องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่อโครงการ ตัวชี้วัด เป้าหมาย และผลลัพธ์ของโครงการ

วิธีการประเมินผลลัพธ์ ใช้วิธีการ ตรวจสอบการบรรลุและไม่บรรลุตามตัวชี้วัดเป้าหมาย และผลลัพธ์ของโครงการที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้กำหนดขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

โครงการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 2 โครงการ ได้ผ่านการนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้ในการดำเนินโครงการ โดยเป็นการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่

1. โครงการ “บูรพาคืนเด็กโสตสู่สังคม”

ประเภทของโครงการ: โครงการด้านสังคมและชุมชน (Social)

กลุ่มเป้าหมาย ชุมชนระยะไกล (ชุมชนผู้บกพร่องทางการได้ยินในภาคตะวันออก)

วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บกพร่องทางการได้ยินให้สามารถอยู่ในสังคมปกติได้

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย:

- มีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

- จำนวนผู้บกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการผ่าตัดฝังประสาทหูเทียม ไม่ต่ำกว่า 4 ราย

ต่อปี

- ผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ “บูรพาคืนเด็กโสตสู่สังคม”
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

- ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

2. โครงการตรวจมวลกระดูกให้แก่ผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะกระดูกพรุน

ประเภทของโครงการ: โครงการด้านเศรษฐกิจ (เพิ่มช่องทางการให้บริการและค้นหา
ประชากรกลุ่มเสี่ยง)

กลุ่มเป้าหมาย: กลุ่มผู้สูงอายุ และหญิงวัยหมดประจำเดือน รวมทั้งประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์: เพื่อค้นหาประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดภาวะกระดูกพรุน และ
ตรวจคัดกรอง ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริม ป้องกันสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้าง
รายได้ให้กับสถานพยาบาลและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

1. จำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการ ไม่ต่ำกว่า 300 คน ต่อปี

2. รายรับจากการให้บริการ ไม่ต่ำกว่า

3. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ผลการประเมินการใช้รูปแบบจากตัวชี้วัดของโครงการที่เป็นความรับผิดชอบต่อสังคม
ของ มหาวิทยาลัยบูรพา จากการดำเนินโครงการ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2 โครงการ พบว่า
มีผลการดำเนินโครงการที่ประสบผลสำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากตัวชี้วัดความสำเร็จ
ของโครงการ จำนวน 6 ตัวชี้วัด ผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมาย
ถึงร้อยละ 100

3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้แนวทางการบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อ
สังคมเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประชากร คือ ผู้ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
ได้แก่ หัวหน้าโครงการ และคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของ
มหาวิทยาลัยบูรพา 2 โครงการ ได้แก่ โครงการบูรพาคืนเด็กโสตสู่สังคม และโครงการ
ตรวจมวลกระดูกให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะกระดูกพรุน จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้รูปแบบที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 19 คน (Krejcie &
Morgan, 1970, p. 608)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้าน
ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 ไว้ใช้ และหาความเชื่อมั่นโดยการทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 15 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) เท่ากับ 0.7139 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Nunnally, 1978)

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ทดลองใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2 โครงการของมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.89) เป็นบุคลากรประเภทผู้ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 47.36) อายุเฉลี่ย 34.74 ปี มีอายุการปฏิบัติงานเฉลี่ย 8.84 ปี และระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.63)
2. ความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา ในภาพรวม มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, SD = 0.55$) โดยมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการใช้เพื่อวิเคราะห์องค์กร ความสามารถในการเชื่อมโยงกระบวนการทำงานในองค์กร และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82, SD = 0.40$) และมีความพึงพอใจต่อความง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, SD = 0.50$)

สถานที่ในการศึกษาวิจัย

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553 – พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 รวมระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ของการสร้างรูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา และการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบและผู้รับผลงาน ผู้วิจัยนำผลและข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการทั่วไป ซึ่งมีความคล่องตัว มีอิสระและเป็นไปตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัส สุวรรณเวลา (2539, หน้า 4) ที่ได้กล่าวถึงทิศทางที่ควรจะเป็นของมหาวิทยาลัยในอนาคตนั้นคือ การกระจายอำนาจ การลดระเบียบกฎเกณฑ์ การสร้างความคล่องตัวในการจัดการ การสร้างระบบที่เชื่อถือได้ และการที่มีผู้บริหารที่มีความสามารถและมีคุณธรรม และสอดคล้องกับ ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สันลาร์จน์ (2549, หน้า 44-46) ที่ได้เสนอทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกไว้ 7 ประเด็น ซึ่งประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือ การจัดการ (Management) ซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่ของการอุดมศึกษาโดยการกระจายความรับผิดชอบโดยตรงจากรัฐบาลไปสู่องค์กรหรือคณะกรรมการกลางระหว่างรัฐบาลกับสถาบันอุดมศึกษา พร้อมทั้งให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหาร แต่ก็ต้องมีหลักประกันที่จะตรวจสอบคุณภาพและความสำเร็จตามนโยบายรัฐบาลได้ ดังนั้น การที่แต่ละมหาวิทยาลัยมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องและตรงกับบริบทของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ย่อมสร้างความคล่องตัว ความมีอิสระในการบริหารการจัดการ เพื่อให้มหาวิทยาลัยนั้น ๆ ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

2. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะทั้งในส่วนของคณาจารย์และบุคลากรสูงขึ้นมากร รวมทั้งมีกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของคณาจารย์และบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) และสร้างความโดดเด่น (Outstanding) ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการนำกลยุทธ์ทางการบริหารธุรกิจมาใช้ในองค์กรเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในปัจจุบันที่เป็นภาวะคุกคามสถาบันอุดมศึกษาของไทยคือ ความสามารถในการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาของไทยลดลง โดยจะเห็นได้จาก ผลการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของ 3 องค์กร มีฉันทามติหรือความเห็นตรงกันว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทยเรากำลังถดถอยลง คือ ในการจัดลำดับของ Global Competitive Index สถาบันอุดมศึกษาไทยลดลง 2 อันดับ IMD ลดลง 1 อันดับ และ EDBR ลดลงถึง 7 ลำดับ (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2554, หน้า 1) ทำให้มหาวิทยาลัยไทย

มีความพยายามในการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา คน

3. การบริหารจัดการด้านการวิจัย มีลักษณะร่วมประการหนึ่งด้านการบริหารจัดการงานวิจัย คือ การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่สังคม ทั้งในเชิงพาณิชย์และการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย และการกำหนดโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่แตกต่างกันตามแต่ละบริบทของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ที่ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่ ที่ได้ให้ข้อเสนอในบทสรุปผู้บริหารด้านการบริหารจัดการการวิจัยไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำของประเทศ ภูมิภาคเอเชียและนานาชาติมีการจัดตั้งกองทุนวิจัย (Research Fund) มีการจัดตั้งศูนย์แห่งความเป็นเลิศ (Center of Excellence) สนับสนุนให้บุคลากรทำโครงการวิจัยร่วมมือกับองค์กรนานาชาติการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาร่วมกับสถาบันต่างประเทศ มีการมุ่งเน้นการตีพิมพ์เอกสารรายงานวิจัยเผยแพร่ในวารสารนานาชาติมีการจัดตั้งหน่วยงานประสานงานวิจัยระดับสถาบัน

4. การบริหารจัดการด้านการเงินและงบประมาณ ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีระบบการบริหารจัดการ อยู่ในระดับดีมาก เพียงแต่ต้องพัฒนาระบบการรายงานเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยให้มีความต่อเนื่องมากขึ้น ซึ่งในกรณีนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยต้น ๆ ที่ออกนอกกระบวน ย่อมต้องมีการประเมินตนเองในระดับหนึ่งเกี่ยวกับศักยภาพสถานะทางการเงินขององค์กรที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการเงินและงบประมาณ ที่อยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังมีแรงขับเคลื่อนจากการที่มหาวิทยาลัยของรัฐต้องออกนอกกระบวนทำให้แต่ละสถาบันมุ่งเน้นการปฏิรูปและปรับปรุงระบบการเงิน และรูปแบบการหารายได้มีการขยายระบบการให้บริการทางการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งแหล่งรายได้เพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยบางแห่งเริ่มก่อตั้งกองทุนขอยอดเงินต้น (Endowment Fund) พยายามลดสัดส่วนรายได้จากงบประมาณแผ่นดินและเพิ่มรายได้จากทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัย (Intellectual Services) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547)

5. การบริการวิชาการแก่สังคม มีผลการดำเนินงานด้านบริการวิชาการอยู่ในระดับดีมาก แต่ต้องพัฒนาต่อยอดในการถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรและสาธารณชนให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามความต้องการของสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้านการบริการวิชาการ ที่ผู้ตรวจประเมินให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางเดียวกันว่า ยังขาดในส่วนของการถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรและชุมชนอย่างแท้จริง (สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา, 2553)

6. รูปแบบของการสร้างและพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ขึ้นอยู่กับมิติในการมอง ประเด็นที่จะสร้าง หรือพัฒนา เนื่องจากผู้ใช้รูปแบบต้องพิจารณาประกอบกับบริบท และข้อมูล พื้นฐานขององค์กรตนเอง ดังนั้น การนำเครื่องมือต่าง ๆ เช่น วิธีการเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์ ความเสี่ยง และความวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาช่วยในการวิเคราะห์ จึงมีความสำคัญและเกิดความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า แนวทาง การปฏิบัติ รวมทั้งมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในและต่างประเทศ มีลักษณะ ที่เป็นหลักการร่วมของกระบวนการสร้างและพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร คือ

6.1 โครงสร้างของเนื้อหา มีประเด็นหรือกรอบแนวคิดหลักในการพิจารณา และมีการกำหนดรายละเอียดของแนวทางในการดำเนินการในแต่ละประเด็นหลัก นั้น ๆ

6.2 มีวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในภาพรวมคล้ายคลึงกัน โดยมีลักษณะร่วมคือ มุ่งให้ความสำคัญกับ 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ คน (People) ผลประกอบการ (Profit) และ สิ่งแวดล้อม (Planet) ซึ่งมีชื่อเรียกองค์ประกอบเหล่านี้แตกต่างกัน และมีรายละเอียดของ กระบวนการที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของสภาพของแต่ละองค์กร

6.3 การนำรูปแบบการสร้างและพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม มีความต้องการ ของผลลัพธ์สูงสุด คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ บรูตตอน (Bruton, 2006) ที่ยึดถือ และเน้นหลัก และกระบวนการการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อสร้างสังคมที่มีอัตลักษณ์ แห่งตน และสร้างอนาคตบนพื้นฐานของความมีส่วนร่วมและความเป็นปึกแผ่นของอาณาจักร ท่ามกลางสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ หลักการร่วมในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เป็นข้อค้นพบของงานวิจัยของ เนจาติ และคณะ (Nejati et al., 2011) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จากการศึกษาผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยรับโลก 10 แห่ง และพบว่า ประเด็นปัญหาด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมที่สำคัญ ประกอบไปด้วย การบริหารจัดการองค์กรที่ดี การเคารพ สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน การดูแลสิ่งแวดล้อม ความยุติธรรมและความโปร่งใส การพัฒนานักศึกษาสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยต้องมี พันธะสัญญามุ่งมั่นต่อความรับผิดชอบต่อสังคม แต่การดำเนินการนี้มีใช่เป็นการบังคับ แต่ต้องยกระดับไปสู่ ความสมัครใจจึงจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนา หรือต่อยอดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) จะต้องมีลักษณะเป็นวงจร (Cycle) ซึ่งการนำตัวแบบเชิงระบบ (System Model) มาใช้จึงน่าจะมีความเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักการนี้

6.4 การใช้เครื่องมือ (Tool) ในการช่วยวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอนของแนวทาง

การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติคุ้นเคยและสะดวกต่อการนำมาใช้ เช่น การวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน การวิเคราะห์และบริหารความเสี่ยง การกำหนดประเด็นความเสี่ยง และการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง การหากลยุทธ์จากการทำ SWOT Matrix และการกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย เพื่อติดตามประเมินผล เป็นสิ่งที่คุ้นเคย และบุคลากรมีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์อยู่บ้างแล้ว จะช่วยให้ผู้ใช้รูปแบบรู้สึกยินดีและเต็มใจที่จะนำรูปแบบนี้ไปใช้และเห็นถึงประโยชน์ของการนำไปใช้ยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ศรีรามเศ และคณะ (Sriramesh et al., 2007) ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้และการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมที่คิดว่าเป็นเพียงการบริหารจัดการของช่วยเหลือผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่แคบ ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ในกระบวนการหลักของการปฏิบัติงาน ต้องมีแนวทางการปฏิบัติและการจัดผลที่เป็นรูปธรรม สามารถเข้าใจง่าย และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งและสามารถระบุตำแหน่งที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกันในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

6.5 การรายงานผลการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ควรพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการทำรายงานการประเมินตนเอง ต้องมีการพัฒนาเป็นคู่มือ และแบบรายงาน ที่ต้องใช้เวลา และการพัฒนาตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์และง่ายสะดวกกับผู้ใช้รูปแบบ แต่ด้วยความจำกัดของระยะเวลาและไม่ได้เป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย จึงให้พิจารณาผลการดำเนินงาน จากตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ผู้ใช้ข้อมูลกำหนดไปก่อนเพื่อประเมินความสำเร็จของการใช้แนวทางการบริหารจัดการนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ เดวิด และคณะ (David et al., 2010, pp. 251-274) พบว่า การที่จะบรรลุพันธกิจ และเป้าหมายของสถาบัน และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้นั้น มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสังคมและการเน้นผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์โดยการพัฒนากระบวนการทบทวน ตรวจสอบ เป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในประเทศโปรตุเกสขึ้น

6.6 การศึกษา สามารถสร้างคนเป็นผู้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมได้ จากผลการวิจัยที่พบ ประเด็นการมุ่งนิสิต นักศึกษา และผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Student & Customer Focus) ควรพัฒนารูปแบบกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน

เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อพัฒนาความคิดและทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การมองคนให้เห็นคน ให้เกียรติในฐานะเป็นมนุษย์ หรือทักษะชีวิต (Life Skill) รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา เป็นต้น อันเป็นวิถีทางหนึ่งที่สำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่สังคมด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม อันจะเป็นประโยชน์ใหญ่หลวงต่อสังคมโลกต่อไป ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของนิโคลัส (Nicolescu, 2006, p. 1) ที่ทำการศึกษาวิจัยในสิ่งที่ทำลายโดยการศึกษาถึงวิธีการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเสนอให้มีการบรรจุรายวิชาและหลักสูตรด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการริเริ่มและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลในการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศโรมาเนียที่มีวัฒนธรรมและการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ บรูตัน (Bruton, 2006) ที่ให้ข้อเสนอในการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า ควรบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบเต็มหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การเปิดเป็นรายวิชาหรือวิชาเลือก โดยการเรียนการสอนให้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้การเรียนการสอนแบบ Problem-Based Learning และผู้สอนต้องมีความรู้ และความเชี่ยวชาญ ในวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและแก้ไขปัญหาในสภาพจริงได้อย่างลุ่มลึก

6.7 การนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ไปใช้จริง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มีระดับความเห็นคุณค่าประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับ มากที่สุด แต่เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติจริง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการนี้ยังไม่เพียงพอ และปัญหาจากการถ่ายทอดและสื่อสารความสำคัญ และจำเป็นของการใช้แนวทางดังกล่าว ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของแชมเบอร์ส และคณะ (Chambers et al., 2003) ที่ทำการศึกษาวิจัยความรับผิดชอบต่อสังคมในเอเชีย ที่พบว่า การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของคนเอเชียยังล่าช้ากว่าประเทศตะวันตก แต่โลกาภิวัตน์เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมใหม่ๆ ขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศรีรามเศ และคณะ (Sriramesh et al., 2007) ที่ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ และการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศสิงคโปร์ แลพบว่า ผู้บริหารระดับสูงมีความสามารถในการให้นิยาม แนวคิด และแนวทางการวัดผลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง แต่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ยังมีกรอบแนวคิดเฉพาะส่วนของการบริจาส่งของเท่านั้น นั้นแสดงว่า การสื่อสารและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ยังไม่เพียงพอ และยังไม่ทั่วถึง

6.8 ผลการประเมินความสำเร็จของโครงการ ที่ใช้แนวทางการบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2 โครงการ มีความสำเร็จตามตัวชี้วัดของโครงการที่บรรลุเป้าหมายร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่า การตั้งโจทย์ และเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตั้งแต่ต้นจะสามารถสร้างความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายเนื่องจากความมีพันธะสัญญาในการช่วยเหลือพัฒนาสังคม และชุมชน เป็นสิ่งที่เกิดจาก “ใจ” และความมุ่งมั่นตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีความเป็นไทย ที่เป็นสังคมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน ดังนั้น หากการกระทำนั้น มีแนวทางการบริหารจัดการและมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีระบบการกำกับติดตามที่ไม่ได้เป็นการให้คุณให้โทษ แต่เป็นการทำแล้วรู้สึก “ได้บุญ” จะทำให้ผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องมี “พลัง” และ”สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศรีรามศ และคณะ (Sirameash et al., 2007) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า การสร้างพันธะสัญญาและการตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ตั้งแต่แรกจะทำให้มีแรงขับ และเกิดความร่วมมือทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.1 มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรบูรณาการแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นนโยบายหลักและระบุในแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ดำเนินการสื่อสารกิจกรรมเพื่อสังคมที่หลากหลายร่วมกับสังคมและชุมชนในการดำเนินงาน รวมทั้งการมุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความโดดเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2 ควรสร้างเวทีการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมนี้สู่การวิเคราะห์องค์กร สังคม และชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในการร่วมแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

1.3 ควรจัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างและสนับสนุนให้ผู้เรียนคำนึงถึง และรับรู้สภาพแวดล้อมรอบ ๆ อย่างฉับไว และเป็นมืออาชีพ

2. ข้อเสนอแนะต่อนิสิต นักศึกษา

2.1 นิสิต นักศึกษา ควรมีการฝึกปฏิบัติโดยการนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเสริมประสบการณ์และทักษะในการพัฒนาตนเองเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดความเชี่ยวชาญ

2.2 นิสิต นักศึกษา ควรหาโอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลที่ช่วยเหลือสังคม ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกลักษณะเฉพาะตน และสามารถพัฒนาตนเองได้จากกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทในการสร้างความเปลี่ยนแปลงโดยการสร้างค่านิยมหลักเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน และการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย

3.2 กระทรวงศึกษาธิการควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ และมาตรฐาน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันการศึกษา โดยเน้นทั้งการสร้างคน และการบริหารจัดการ ในทุกมิติของความรับผิดชอบต่อสังคม และติดตามประเมินผล รายงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้

4.1 การสร้างกระแส เสริมแรงจูงใจ การที่จะนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เติบโตจากองค์กรด้านธุรกิจเพื่อการพัฒนาและสร้างความมีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม มาสู่สถาบันการศึกษาที่มีแนวคิดพื้นฐานดั้งเดิมจากภาคราชการสู่กรอบระบบราชการ ภายใต้การกำกับของรัฐบาลนั้น เป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากต่อการยอมรับและการให้ความร่วมมือ จะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัย ในระดับของผู้บริหาร ส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจแต่จะยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการนำไปใช้ ดังนั้น การสร้างกระแสทางความคิด และการเสริมด้วยแรงจูงใจ ที่กลุ่มเป้าหมายจะเห็นถึงประโยชน์ ความมีคุณค่า และผลกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในอันดับต้น ๆ ในการนำผลการศึกษายวิจัยนี้ไปใช้

4.2 การสร้างความรู้ เสริมความเข้าใจ การนำแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นกระบวนการที่ต้องมีการให้ข้อมูล ความรู้ สร้างความเข้าใจโดยผ่านการประชุม ชี้แจง หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำคู่มือ แนวทางการนำไปใช้ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนั้น ในทางปฏิบัติการจัดโครงสร้าง หรือการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงาน

ที่ทำหน้าที่นี้ ต้องมีความชัดเจน เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่ที่ต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ เป็นที่ปรึกษา พัฒนาคนในองค์กรให้มีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดี ต่อการสร้างและพัฒนา ความรับผิดชอบต่อสังคม ประสานงาน และร่วมวางแผน กำหนดระยะเวลาในการติดตาม ประเมินผล รวมทั้งการรวบรวมรายงานผลการดำเนินงาน เสนอต่อผู้บริหาร ตลอดจน ประสานงาน เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะชน

4.3 การสร้างความร่วมแรงร่วมใจ เสริมศักยภาพ การสร้างความร่วมแรงร่วมใจ

ในการพัฒนากระบวนการความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นทั้งการสร้างควมมีส่วนร่วม และการสร้าง การยอมรับ ซึ่งเป็นภารกิจที่ไม่ได้จำกัดวงแคภายในองค์กรเท่านั้น แต่เป็นการมองในมิติที่เราเป็น ประชากรโลกที่ต้องคำนึงถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และคนรอบข้าง ทั้งระยะใกล้และ ระยะไกล รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น การนำรูปแบบการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคม ต้องขับเคลื่อนด้วย คน ซึ่งการสร้างพลัง ความร่วมแรงร่วมใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น วิธีการคิด เชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญยิ่ง ที่สำคัญยิ่งกว่า คือกลยุทธ์นั้น จะประสบความสำเร็จได้ด้วยการพัฒนา ศักยภาพของคนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะที่จะช่วยพัฒนาจรรโลงให้สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมดีขึ้นได้

4.4 การสร้างนโยบาย เสริมส่งคุณภาพ จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า

ในมุมมองของผู้บริหาร ผู้ใช้รูปแบบและผู้รับผลงานมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การกำหนด เป็นนโยบาย ที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งเชิงนโยบาย และงบประมาณ การดำเนินงานต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนั้น เพื่อให้การดำเนินงาน มีการยกระดับคุณภาพสูงขึ้น จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มาใช้อย่างสม่ำเสมอ การสร้างความยั่งยืน เสริมส่งคุณภาพชีวิต องค์กรที่มีระบบ กลไก มี บุคลากร ที่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ และที่สำคัญคือ มีใจในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตามองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นั่นเป็นผลลัพธ์ที่สูงสุด ที่รูปแบบนี้ต้องการ คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเรา คนรอบข้าง และ โลกของเรามีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะที่เกิดจากข้อค้นพบ และข้อจำกัดของ การศึกษาวิจัยเพื่อนำไปสู่การต่อยอดการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้รูปแบบนี้ในมุมมองของ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ เช่น กลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้ประกอบการ ที่รับนิสิต นักศึกษาเข้าทำงาน

2. ควรศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในส่วนของการป้อนข้อมูลในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างตัวชี้วัดและการประเมินผลการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

3. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

4. ควรศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ตามองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ความเสี่ยงด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

5. ควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้น และเข้าถึงได้โดยง่าย ตามกระบวนการของรูปแบบพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์

6. ควรศึกษาเกี่ยวกับกลวิธี และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่ายและผลกระทบที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแก่ผู้คนในการตระหนักรับผิดชอบต่อสังคมในวงกว้างจากบริบท และสภาพแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็ง